

Rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen rahoitusmalli -hanke

Hankeryhmän Teams -kokous 4.11.2021 kl 12.30-13.30. Sihteeristö osallistuu kokoukseen.

Hankeryhmän jäsenet:

Henrik Haapajarvi (pj)
Anna-Mari Vimpari
Valtteri Aaltonen
Mikaela Nylander
Saila Ruuth
Akseli Koskela
Tuomo Puumala

Sihteeristön jäsenet:

Elina Rydman (SM)
Jukka Tukia (SM)
Katri Aho (MMM)
Lassi Kauttonen (STM)
Ertola Timo (OKM)
Outi Luoma-aho (VM)
Caj Lövegren (VNK)
Seppo Määttä (sihteeristön pääsihteeri)
Riina Pursiainen (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja asialista

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja asialista hyväksyttiin

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Ruuth tarkensi pöytäkirjaan lausuntoaan haittojen ehkäisystä ja arpajaislain 52 pykälän sisällöstä. Muutokset huomioitu pöytäkirjaan.

3. Rahoitusmalliluonnosten esittely parlamentaarille seurantaryhmälle 28.10.2021: kommentit ja palaute

Puheenjohtaja kertoi, että parlamentaarille seurantaryhmälle esiteltiin kaksi hankeryhmässä hahmoteltua mallia, jotka eivät täysin vastaa Liikasen raportin malleja, mutta ovat sovelletusti Liikasen raportin osittais- ja kokonaisuudistus. Melkein kaikki puolueet olivat varauksettomasti kokonaisuudistuksen kannalla. SDP ja KD kannattivat hitaampaa muutosta, jotta järjestöjen autonomia saadaan taattua.

Puheenjohtaja selvensi, että parlamentaarilta seurantaryhmältä ei odoteta perinteistä komiteamietintöä, sillä se on seurantaryhmä. Sen sijaan heiltä toivotaan mietintö lopputuloksesta. Lisäksi parlamentaarinen ryhmä voisi kartoittaa järjestöjen mahdollisuuksia parantaa varainhankintaa, josta on myös hallitusohjelmakirjaus.

Parlamentaarinen ryhmä ei voi käsitellä rahoitustasoa edunsaajien ollessa läsnä ryhmässä, mutta näkemys on yleisesti se, että rahoituksen tulee olla jatkumo vuosien 2023-2025 välillä.

Kokonaisuudessaan parlamentaarinen ryhmä kannattaa kokonaisuudistusta ja sitä, että jakosuhteet kirjattaisiin lakiin, osa tuki myös pelkkää momenttikirjausta. Toisaalta parlamentaarikot tukivat tavoitetta siitä, että jakosuhteiden politisoituminen estettäisiin vuositasolla.

Keskustelussa Puumala kysyi, voiko tämän keskustelun pohjalta tehdä päätöksen siitä, että jatkossa keskustellaan vain kokonaisuudistusta? Hän tiedusteli myös, voiko parlamentaariselle ryhmälle antaa toimeksiantoja, jos he vain kommentoivat? Puheenjohtaja vastasi, että olemme pian lähellä ratkaisua kokonaisuudistuksesta ja että parlamentaarinen ryhmä voi tehdä suosituksia aiheeseen liittyen, kuten järjestöjen varainhankintaan liittyviin teemoihin.

4. Rahoitusmalliuudistuksen valmistelun askelmerkit

Puheenjohtaja avasi keskustelun kolmesta selvitettävästä kysymyksestä:

1. Pidetäänkö malleissa haittojen ehkäisyyn liittyvä osio, joka yhdistää sekä viranomaistoiminnan pykälän 52 mukaisesti, sekä muun haittojen ehkäisyyn ja tekee sen näkyväksi vai jatketaanko niin, että viranomaistoiminta ja järjestöjen toiminta rahoitetaan kuten tällä hetkellä?
2. Voivatko edunsaajat saada samaan toimintoon kahdelta momentilta rahaa? Tuleeko monikanavarahoituksesta, jossa sama toimija saa eri paikoista rahoitusta eri tarkoituksiin ongelma? Tällä hetkellä edunsaajat saavat usein perustoimintaan budjettitukea ja hankerahoitusta Veikkauksen voittovaroista ja jatkossa kaikki olisi budjettirahoitusta.
3. Miten tuetaan järjestöjen autonomiaa uudessa mallissa?

Puumala tuki ajatusta rahapelihaittojen ehkäisyyn korostamisesta. Hänen nähdäkseen monikanavarahoitus ei ole ongelma, sillä vain ministeriöiden kehykset nousevat momentin summan mukana.

Koskela: EU oikeuden näkökulmasta rahapelihaittojen ehkäisy ei ole yksioikoinen asia. Tärkeää on, että viranomaisten tekemään haittojen ehkäisyyn ei kosketa, sillä se ei kosketa tuotonjakoa.

Ruuth hahmottaa pelihaittojen putken olevan arpajaislain pykälä 52, jota käyttävät STM ja THL ja vihreä momentti pitäisi sisällään järjestöjen pelihaittatyön, jota rahoitetaan voitosta. Hän esitti monikanavarahoitus-haasteeseen ratkaisuksi yhteistä avustuskeskusta, jotta käytännöt yhdenmukaistuisivat. Hän toivoi alustusta rahapelihaittojen ehkäisystä virkakunnalta.

Nylander ei osannut suoraan ottaa kantaa siitä, onko nurinkurista saada kahta reittiä varoja, jos ne ovat molemmat budjettivaroja. Hänestä kuulosti järkevältä, että rahapelihaittoja varten on oma momentti. Nylander

pyysi näkemyksiä siitä, mitä hyviä ja huonoja puolia on jakosuhteiden määrittelyssä joko momenttiin tai uuteen jakosuhdelakiin. Hänestä jakosuhdelaki tuntuu paremmalta, mutta hänestä olisi tärkeä kuulla EU-perspektiivistä myös tästä asiasta.

Luoma-aho: Voisi olla hyvä käydä läpi edunsaajat ja päättää, ketkä edunsaajat saavat rahoitusta tältä uudelta momentilta. Uudessa lainsäädännössä säädettäisiin vain momentin prosenttiosuuksista, mutta ei momentin koosta joka määräytyy talousarvioprosessissa tai JTS-prosessissa. Rahapelihaittojen ehkäisy ei näy budjetissa, sillä se otetaan tuotosta pois ennen kuin tuotto tilitetään talousarvioon kulkemalla suoraan peliyhtiöltä STM:ään arpajaislain mukaisesti.

Rydmanin mukaan arpajaislain 52 viranomaistyö ei kuulu hankkeeseen, sillä eikä liity voiton jakoon, eikä siihen ei tule koskea mitenkään. Se, että rahaa käytetään haittojen ehkäisyyn ei ole tae monopolin hyväksyttävyyteen vaan koko kokonaisuus ratkaisee. Viimeksi puhuttiin uudesta laista, jonne siirrettäisiin arpajaislain pykälä, ja siinä oli linkki rahapeliuuttoihin ja käyttötarkoitukseen. Hän toivoi vahvistuksen, että yhteys rahapelien tuoton ja käyttötarkoituksen välillä on jatkovalmisteltavassa mallissa katkaistu.

Puheenjohtaja vastasi, että kokonaisuudistuksessa arpajaislaki säätelisi vain Veikkauksen toimintaa ja sisältäisi pykälän 52. Kysymys kuuluu, korvamerkitäänkö enemmän rahaa haittojen vähentämiseen? Kysymykseen siitä, katkeako yhteys Veikkauksen voittovarojen ja edunsaajien välillä täysin pj totesi, että ajatus on toimia Liikasen raportin ehdottamalla tavalla, että momentin vähimmäismäärä määriytyisi tuoton koolla, jolloin yhteys ei täysin katkeisi. Talousarviolaisissa kerrottaisiin, että vähintään Veikkauksen voittovaroja vastaava summa käytetään momenttiin, mutta momentin kokonaismäärä olisi jotain muuta.

Lövegren totesi, että hankkeessa on mahdollisuus selkeyttää haittojen ehkäisyn rahoituksen monikanavaisuutta ja tuoda se näkyväksi, verrattuna nykytilaan, jossa STM:n lasku on Veikkaukselle kulu.

Määttä totesi, että yksi haaste nykytilanteessa on arpajaislaissa olevat käyttötarkoitukset ja jakosuhteet, joka eksplisiittisesti luo linkin Veikkauksen ja edunsaajien välille. Tässä mallissa tämä linkki on katkaistu. Momentti xyz määrä on hallituksen päätettävissä. se voi olla saman suuruinen, kuin tuotto, tai se voi olla jotain muuta. Nylanderin kysymykseen – momentin päätösosa on vuosittain muutettavissa, joten jos jakosuhteet olisivat määritelty laissa, se on vaikeampaa ainakaan vuositasolla muuttaa. Kysymykseen monirahoituksesta hän totesi, että sekä uuden momentin varat, että nykyiset budjettivarat kulkevat ministeriöiden kautta, joten ongelmaa ei pitäisi syntyä. Nykyäänkin sama toimija voi saada eri momenteilta tukea, mutta ei samaan toimintoon kuin kerran.

Puumala pohti, onko tarkoituksenmukaista pitää perälautaa siitä, että momenttiin käytetään vähintään voittovarojen verran rahaa, sillä se ei katkaisisi yhteyttä. Hänen mielestään tätä ei pidä tehdä. OKM:ssä pitäisi tehdä tarkastus uudelta momentilta rahoitusta saavista tahoista.

Aaltosen mukaan notifiointimenettely tulee yhteydestä rahapeliin ja jos se kytkös poistuu, poistuu myös notifikaatio menettely. Käytännön yhteys katkeaa, sillä raha olisi aina suurempi kuin Veikkaukselta saatava summa. Veikkauksella ei olisi enää paineita kasvattaa voittoa, sillä momentti ei koskaan olisi niin pieni kuin

Veikkaukselta saatavat varat. Ei ole myöskään tarvetta tehdä kirjausta Veikkauksen voittovarojen tason yhteydestä momentin tasoon, sillä ei olisi tosiasiallista vaikutusta rahamäärään. Edunsaajien poissulku xyz momentilta voisi olla ongelma, koska se on hankerahoitusta yleensä ja eri asia kun perusrahoitus.

Ruuth esitti myös, että Veikkauksen omistajaohjaus siirrettäisiin STM:ään kuten Alkon, jos se auttaa EU oikeudelliseen kysymykseen.

Aho totesi, että hevostuki ja elokuvasäätiöiden tuet ovat notifioitua valtiontukea ja muut eivät ole valtiontukea eivätkä kuulu notifikaatiomenettelyyn.

5. Muut asiat

Puheenjohtaja totesi, että sihteeristön jäsen Rydman on tehnyt lakimuutosten valmistelun aikataulusta, ja olisi hyvä saada vastaavat muistakin ministeriöistä. Puheenjohtajan mukaan budjettiin liittyvät lait käsitellään vain budjettiriihien yhteydessä, mutta jos uudistus koskisi vasta vuotta 2024, voisi olla ettei läpiviennin kannalta olisi samanlaista aikataulupainetta, vaan käsittely voisi olla 2023 aikana.

Rydman totesi, että jos laki käsitellään budjettilakina, jäisi vain kuukausi aikaa säädösvalmisteluun, joka sisältää joulun, joka ei riitä. Yleensä tämänkaltaiset asiat tulkitaan budjettilakeina, vaikka eivät liittyisi seuraavan vuoden budjettiin. Joka tapauksi nyky Eduskunnan aikana käsittely antaisi vain muutaman kuukauden lisäaikaa valmistelulle.

Luoma-aho totesi, että on esimerkkejä hallituksen lakiesityksistä, jotka tulevat seuraavan Eduskunnan aikana voimaan, mutta se ei ole toivottavaa. Jos säädetään vain jakosuhteista sillä ei välttämättä ole euro määräistä sisältöä, joka voi vaikuttaa asiaan.

Seuraava kokous on 18.11.